

Abonamente:

IN RUSIA

Pe 3 luni: 7 R. 50 c.

IN ALTE ȚĂRI:

Pe trei luni: 15 Lei

ARDEALUL

(TRANSILVANIA)

Gazetă națională. Iese de trei ori pe săptămână.

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Prim-Redactor: Dr. Ion Matelu.

PLATA

PENTRU RECLAME
după
INVOCALĂREDACȚIA și ADMINISTRATIA
Chișinău,
Ulița Gogol No. 39.

Oastea României în Basarabia

In aceste clipe partea cea mai mare a Basarabiei este în mâna oștilor românești, cari au alungat peste Nistru pe tâlharii bolșevici. Lucrul acesta este de o însemnătate atât de mare, încât nu ne putem opri de a-l tâlcui mai de aproape.

N'a fost în cursul marului războiu de acum o altă țară, de care să-și fi bătut Rușii mai tare joc, decât România, vândută și nenorocită de ei. După înfrângerea dela 1916, ei socoteau Moldova drept o țară din care nu-și vor mai trage nici odată piciorul îndărăt. Soldatul român era socotit de ei drept un „mămligar” vrednic de răs. Ce e drept, el nu era atât de bine hrănit ca moscalul rus, nici așa de bine îmbrăcat ca acesta, — și Rușii numai la aceasta se uitau.

Că acest soldat are și un suflet, și că acest suflet e plin de cea mai înflăcărată iubire de țară și de neam—la așa ceva Rusia nu se gândia. Pentru ea soldatul român era osândit la peire sigură.

Totuș, prin luptele dela Oituz, Mărăști și Mărășești, România a dovedit lumii că ea e o țară vitează, bine organizată și înflăcărată de cel mai puternic patriotism. Toate țările aliate i-au adus laude desăvârșite, spunând cu orice prilej, că o țară ca aceasta va fi susținută din toate puterile pentruca la Congresul de pace să i se dea tot dreptul ei.

Dacă în anul 1917 Nemții n'au intrat mai adânc în Rusia; dacă ei

n'au cuprins și Basarabia, vrednicia pentru aceasta este numai a României, după cum au mărturisit-o înseși gazetele rusești în mai multe rânduri.

Și iată că *România, care a mântuit Basarabia de Nemți, vine acum și o mântue și de anarhia bolșevicilor ruși. Europa întreagă rămâne uimită de această putere de viață și de energie, de care dă dovadă România.*

In aceste zilele grele pentru Basarabia, Rusia nu numai că n'a putut apăra de anarhie, dar era chiar să-i aducă peirea. *A trebuit să vie România să scape Basarabia de moartea care-i venea dela însăși Rusia!* Acest lucru, dacă-l vor înțelege Basarabienii, va fi de un mare folos pentru ei, și pentru viitorul lor.

Prin ocupațiunea românească Moldovenii se vor încredința că *suntem un popor, că avem acelaș suflet, aceeaș limbă, aceeaș obiceiuri, aceeaș viață și că trebuie să avem aceeaș țință în lume.* Ei se vor încredința, că numai uneltirele străinilor i-au putut ținea departe de frații lor și că ar fi un păcat strigător la cer dacă și după aceasta ar mai rămânea în vechea rătăcire.

Indelectuaili moldoveni au datoria sfântă de a lucra din toate puterile pentru această îndrumare. Istoria va face din ei o generație de eroi — dacă-și vor ști înțelege pe deplin datoria, sau o generație de trădători, — dacă vor lipsi dela ea.

Intrarea oștilor românești în Chișinău.

ZIUA DE 13 IANUARIE.

Așteptarea.

Sâmbătă toată ziua era o fierbere neobicinuită în Chișinău. Prin toate colțurile se vorbea cu aprindere de armata românească, care avea să sosească în fiecare ceas. Fel de fel de svonuri alergau din om în om cu privire la acest eveniment deosebit de însemnat, la care nime nu se gândia cu o săptămână înainte. Adevărat că Sfatul Țării hotărâse să ceară trupe străine pentru curmarea anarhiei, dar nu se credea că ele vor veni în adevăr și încă așa de iute.

O seamă din locuitorii orașului răspândiau zvonuri, că trupele române au avut ciocniri sângeroase la Ungeni cu bolșevicii, că altele au fost desarmate pe la Călărași și vor sosi în oraș nu ca biruitoare, ci ca prizoniere. Lumea nu credea în aceste vorbe spuse anume ca să facă zăpăceală și să samene neîncredere.

Sosirea se adevărește.

Bulevardul Alexandru era înțesat de lume, care aștepta nerăbdătoare și nu se mai ducea acasă. Cetățenii cu miros de vijlă și-au închis dughenele și aruncau priviri speriate de după stururile lăsate. Dar iată că telegramele ieșite în grabă, înștiințează în mod oficial că oștile române sunt la *Strășeni*, în frunte cu generalul *Broșteanu*, și încurând ele își vor face intrarea în oraș. De-acum ori ce îndoielă era înlăturată și numărăm clipele când se vor arăta avioanele românești cari se arunce în oraș proclamându-le generalului *Broșteanu*.

Inainte de intrarea în oraș

Toți uitară de mâncare și pare-că-i lega ceva de locul din uliță. Trecuse de amiazi și trotuarele nu se mai goleau. Fiecare doria să știe și să vadă ce să întâmplă, măcar de-ar fizăbovit în uliță toată noaptea.

Un număr de studenți și studente basarabene îmbrăcate în costume naționale întovărășiți de câți-va deputați s'au urcat în automobile împodobite cu flori și au eșit întru întâmpinarea oștirii afară din oraș. Comandantul a primit cu bucurie această solie pe care n'o trimitea o hotărâre oficială, ci dragostea aprinsă de neam ce clocotia în inimilor românească.

Cărmuirea Țării înaintea oștilor românești.

Dupăce Sfatul Țării hotărâse însuș chemarea în ajutor a României pentru scăparea Republicii, era firesc ca această înaltă ocărmuire să iasă întru întâmpinarea oștilor. Au fost trimiși de către Sfatul Țării domnul P. Erhan, președintele directoratului și d-l Pântea, locțiitorul directorului de războiu. Ei s'au dus până la Cojușna, unde au salutată pe generalul *Broșteanu* în numele Republicii Moldovenești, asigurându-l de primirea bună din partea țării întregi.

Intrarea.

Inserase. Publicul se impacienta, mai ales că așteptase toată ziua și acum pe sară se vorbea că intrarea va fi amânată pe Duminecă, deoarece nici o armată nu-și face intrarea într'un oraș pe timpul nopții. Cei grăbiți și cu teama nevindecată de tâlhăriile bolșevicilor, porniau spre casă.

Era ora 7 seara. Deodată văzduhul se cutremură de câteva bubuituri puternice. Era artileria românească, erau tunurile dela Oituz, cari vestiau Chișinăului despre intrarea oștirii românești. Un fior a străbătut mulțimea, o fierbere ciudată alerga pe uliți. Prin câte-un colț auziai șoapte: sunt bolșevicii, cari au luat lupta cu Români. Dar otrava nu prinde, căci la marginea orașului intrarea oștirii românești se făcea prin trei direcțiuni: apus, meazăzi și meazănoapte.

Goarneau.

Cum stam infrigurat, căutând să deslușesc prin întuneric adevărul cel mare, iată că în depărtare răsună goarna românească. Lacrimile mi-au năvălit în ochi, inima mi zvâcnea aprinsă. Dumnezeule, de când nu i-am mai auzit sunetul ei înălțător și eroic! Imi răsăriau fugare icoanele luptelor cu vitejii pe cari îi sălta spre dușman glasul de aramă al goarnei răboinice. Acum strigare ei pătrundea prin toate ungherele Chișinăului, vestind fraților înstrăinați învierea gloriei strămoșești.

Trecerea pe uliți.

Armata care intra era alcătuită din unitățile diviziei a XI. cu infanterie, cavalerie, artilerie, secții de mitraliere ș. a. Partea cea mai mare a trecut pe bulevardul Alexandru, strada principală a capitalei. Deși era întunec, totuși puteai desluși diferitele arme, cari înaintau hotărâte și vesele sub comanda ofițerilor.

In fața Tipografiei românești.

Aici se grămădise cea mai mare mulțime de privitori. Loc de frunte și luminat încă și de lămpile electrice ale Cinematografului, era cel mai potrivit de-a putea vedea oștirea românească.

Redacția și administrația gazetei noastre ieșise pe trotuar cu un steag național, în jurul căruia s'a strâns tot personalul tipografiei, împreună cu pribegii din toate țările locuite de Români.

Manifestația pribegilor.

Din multe părți auziai urări la adresa oștirii, dar nicăiri ele n'au fost așa de mari, calde și statornice ca aici la tipografia românească. Din zeci de piepturi răsunau necontentit strigătele de bună sosire.

Fiecare ofiţer, fiecare unitate, până la soldaţii ce şedeau în chesoane erau întâmpinaţi cu isbucniri de bucurie ne mai pomenită. „Trăiască România“, „trăiască ostirea vitează“, se alterneau cu urările aprinse la vederea drapelului sfinte pe cari le salutăm cu capetele descoperite. Strigăte de bucurie eşiau din pepturile pribegilor, lacrimi fierbinţi udau obraji noştri supti de suferinţă. Nu era unitate căreia să nu îi strige: Trăiască România Mare, Trăiască Ardealul, trăiască Bucovina şi Basarabia. Iar ofiţerii salutau agitându-şi capetele. Soldaţii ne răspundeau însufleţiţi de această primire frăţească.

Doina...

Un moment trupele s'au oprit în loc, spre a se aranja dislocarea. Atunci unul din eroii dela Mărăşeşti şi-a scos fluerul fermecat şi doina noastră plutea duiosă peste casele Chişinăului. Armonia ei scobora în sufelele noastre o dulceaţă nemărginită. Ni se părea că-i o rugăciune sfântă care se înălţa serenă spre cer pentru ziua aceea mare.

Căntecele naţionale.

Covârşiţi de atâta bucurie pribegii din faţa tipografiei româneşti, s'au trezit deodată înfrăţiţi cu cântecele imnului nostru „Deşteaptă-te Române“, care spinteca tainele serii în valuri neoprite. Niciodată nu ne-am simţit mai răpiţi de cântările noastre ca în aceste clipe, când fără a mai ţinea seamă de puterea vocii, cântam într-o bucurie nebună până la desăvârşită răguşire. Urma una după alta: Imnul Uniunii, Haideţi fraţi cu arma'n

mână, Sunt vânător, La arme (de Iosif), Frunzuliţă verde de ştejar ş. a., într-o beţie de însufleţire unică în felul ei.

Două ceasuri întregi a ţinut această manifestaţie care va rămânea una din cele mai însemnate atât pentru noi, cât şi pentru viaţa Basarabiei întregi.

Ministrul de războiu al Basarabiei la redacţia noastră.

În cursul trecerii trupelor, d. Pântea, locţiitorul directorului general de războiu şi marină al Republicii Moldoveneşti s'a prezentat la redacţia gazetei noastre, ca să ne anunţe în mod oficial primirea sărbătorească a oştilor României, care avea să se facă Duminecă în 14 Ianuarie. Potrivit cu această comunicare noi am şi tipărit în ediţia specială avizul, care aducea la cunoştinţa publicului locul şi timpul defilării.

Ediţia specială a gazetei noastre.

În timpul trecerii armatei lucrătorii noştri aveau să tipărească ediţia specială a gazetei noastre, închinată acestui eveniment istoric. Dar nu era putere care să-i mai oprească pe lucrătorii noştri, aproape toţi ardeleni refugiaţi, de a nu da năvală în stradă ca să salute ostirea mântuitoare. Printre picături scoteau corectura, ca să se ivească din nou în mijlocul nostru, cântând din adâncii inimii imnurile de bucurie ce zguduiau toată fiinţa noastră.

Şi la ceasurile 10, hărnicia lor a făcut să iasă din tipar gazeta cu litere aurite în cinstea eroilor României, cari aduceau cu steagurile biruitoare solia înfăptuirii visurilor noastre sfinte.

lui, când voluntarii transilvăneni au fost ucişi şi batjocoriţi de bolşevici şi de moldovenii!

După aceea arată în ce legături, a fost nevoit să stea cu bandiţii bolşevici din jurul Frontului-Odeal, începând din ziua de 6 Ianuarie.

Această parte a cuvântării d-lui Inculeţ este o pagină zguduitoare despre grozăvia zilelor de stăpânire dezmăţată a haitelor bete de sânge. Fiori de groază te cuprindeau, auzind cum însuş Preşedintele Sfatului Ţării, care înfăţişa cea mai mare putere legiuită din Ţară, a fost aproape să cază jertfă „samosudului.“

Pentru orice om cu mintea întreagă, expozeul d-lui Inculeţ este de ajuns ca să se încredinţeze cât de mare nevoie a fost ca să vie oştile române. Oastea română n'a venit să primejdiască libertatea ţării, ea înlătură numai libertatea ce o aveau până acum tâlharii şi ucigaşii de a prăda şi de a ucide fără teamă de pedeapsă.

Dl. Inculeţ a arătat apoi şi lucrările diplomatice care s'au făcut pentru venirea oştilor române, spunând anume că Directoratul ceruse dela generalul Serbacef trupe transilvănene, cehe, ucrainene şi slovace. Trupele care au venit acum sunt române şi ucrainene.

Cu toată grija ce dl. Inculeţ pare a o fi pus în a-şi măsura cât mai mult cuvintele şi a-şi înfrâna pornirea inimii, totuş când a trecut la povestirea primei întâlniri ce a avut-o cu ostaşii şi cu ofiţerii români, însufleţirea ce trebuie să-l fi cuprins şi pe d-sa în acea clipă a fost mai tare decât voinţa sa.

În cuvinte mişcătoare d-sa a arătat întipărirea puternică ce i-a făcut această întâlnire, dragostea frăţească cu care a fost primit, priveliştea măreaţă a ostaşului român nebiruit prin disciplina sa nefermărită, prin iubirea de neam şi prin neîntredate puteri de voinţă.

De încheiere dl. Inculeţ a strigat: *Salut venirea acestor oşti pe pământul Republicii Moldoveneşti. Numai prin ivirea lor ele au înlăturat bandele de bolşevici care ameninţau nu numai libertatea, ci şi viaţa tuturor. Sunt încredinţat că ostaşul român intrând în ţara noastră nu are nici un gând ascuns. Intrarea lui în ţară ne-a scăpat de dominaţia jafului, a distrugerii, a focului a samosudului şi a groazei pe care o duc cu sine banele bolşevice.*

După dl. Inculeţ a vorbit dl. Comacenko, apoi preşedintele Sfatului directorilor generali dl. Erhan.

Domnia Sa a arătat pe scurt partea pe care a avut-o întru ocrotirea Sfatului Ţării în zilele din urmă, apoi a dat lămuriri cu privire la împrejurările ce au hotărât intrarea armatei române. Vorbind despre intrarea armatei române în ţară, spune că toate îngrijorările stărnite de agitaţia provocatorilor s'au dovedit a fi fără temei.

În satele în care au intrat românii, a pierit îndată orice teamă de dânsii. Ţăranii moldoveni au văzut îndată că soldaţii români nu sunt duşmanii, ci fraţii lor. În loc de ciocniri cari se aşteptau, s'au întins pretutindeni hore de bucurie. S'a văzut că dincoace şi dincolo de Prut este acelaş popor, cu aceleaşi cântece, cu acelaşi limbă.

În vreme ce acestea se petrec în ţinuturile din care oştile române au măturat bandele bolşevice, în acele ţinuturi unde nu a ajuns încă oastea română, se desfăşură cea mai desfrănată lucrare de provocăţie. Din toate părţile comisarii guvernului desnădăjduiţi cer ajutoare. Nu numai ţinuturile şi volostele, ei

chiar şi comunele se declară neatârinate, alcătuiindu-se în republici mici, care se bat şi se jefuiesc între ele. Ţara e ameninţată de bandele de pradători desprinse de pe front, cari nimicesc totul în calea lor.

Acest tablou al prăpădului din ţinuturile stăpânite de bolşevici, pus în faţă cu acela al libertăţii orânduite aduse de oastea română în ţinuturile aflătoare sub ocrotirea ei, este o îndreptăţire nu se poate mai grăitoare a venirii oastei române.

Dl. Erhan şi-a mântuit cuvântarea prin cuvinte de laudă pentru oastea română.

După d-sa a luat cuvântul dl. Cristî, directorul general al afacerilor dinlăuntru, care fusese

înlăturat din slujbă de către d. Erhan. D-sa a arătat că socotea înlăturarea d-sale ca neîntemeiată. D-sa se socotea director general atâtă vreme cât Sfatul Ţării îi arată încredere. D-sa se ridică apoi împotriva chipului cum a lucrat d. Erhan în zilele dintre 6 şi 13 Ianuarie când, în loc de a aduna Sfatul Ţării şi organizaţiile care erau de partea orânduului, a intrat în legătură cu bolşevicii, care au atras astfel de partea lor şi pe ostaşii din regimentele moldoveneşti.

Defilarea sărbătorească a oştilor României

— Ziua de 14 Ianuarie —

Soarele bucuriei...

O Duminecă frumoasă. În zorii dimineaţii soarele se ridică mândru pe bolta albastră trimiţându-şi razele de raze peste oraşul Chişinău. O minunată zi de primăvară răsărise, acum la începutul unei luni Ianuarie, cu lucriri veşele, cu aer cald şi înviorător. Era o binecuvântare de sus, care se cobora să încununeze ca o aureolă ovină drapelul României, ce flutura înălţător în craşul Chişinău.

Ziua Invierii...

În ziua de azi simt în suflet bucuria rară, pe care altădată mi-o da ziua Invierii. Ca şi la sărbătoarea creştinismului, am stat şi acum treaz atâtă noaptea; simţimintele adânci cari ne au străbătut la trecerea oştirii ne furnicau fiinţa întreagă şi nu puteam închide ochii în aşteptarea zilei, care avea să ne dea priveliştea strălucită a defilării armatei sufletului nostru.

Plutind într-o frământare duiosă, sburam pe aripile visurilor. Ceasul dimineţii mi se părea că prea întârzie în nerăbdarea cu care-l aşteptam.

Şi când am părăsit odaia eşind în stradă, lumina bogată ce învăluia oraşul, m'a izbit deodată cu o putere tainică, care m'a făcut pe-o clipă să am senzaţia din ziua Invierii. De departe sunau clopotele Catedralei, cari astăzi pare-că aveau ceva neobişit în dangăţul lor maiestros. Şi mă vedeam zăvea alergând spre slujba sfântă, vesitoare de taina cea mare şi nepătrunsă.

Pe străzi...

După atâtea luni de tulburare, în cari lumea trecea cu faţa îngrijorată din pricina anarhiei bolşeviste, astăzi pentru întâia dată întâlneşti liniştea şi siguranţa ce strălucea în ochii trecătorilor. Copii, doamne, bătrâni, ofi-

ţeri şi boieri de viţă veche cari de săptămâni nu mai îndrăzniseră să iasă pe străzi, se plimbau acum veseli, îndrăgindu-se cu ioşi spre bulevardul Alexandru. S'au dus tâlharii cari sămăneau spaima prin jafurile şi sălbătăcia lor. Groaza de ostirea românească disciplinată i-a făcut să părăsască în ruptul capului oraşul pe care-l terorizaseră cu atâtă cruzime. Oamenii răsuflau acum uşuraţi, când simţiam că se întorc îrrăş zilele de siguranţă aduse de o armată viitoare.

Pe bulevardul Alexandru

O mare de caete, care se mişca în valuri pe trotuarele largi şi neşfârşite. Cuvântul românesc se desfăcea din guri tot mai multe, întrebări treceau dela om la om asupra defilării, fiecare se sila să-şi găsească un loc bun de unde să poată vedea totul. Fereşti, balcoane acoperişuri de case, erau ocupate de fel de fel de privitori, ca în zilele marilor sărbări. De-alungul bulevardului calea era deschisă şi nimenea n'o traversa, căci acum sta de srajă soldatul român cu baioneta pe puşcă. Tot la doi paşi se postase câte o santinelă românească, care înfăţişa ordinea într'un pământ bătut de anarhie. Iar la încrucişarea străzilor stăteau în rânduri siranşe plutitoare într'gi cu arma la urmă. Cetăţenii îi privau încrămăniţi în aşteptarea generalului a cărei sosire era anunţată.

Sosirea Generalului Broşteanu.

La ceasurile 12 fără urfărt s'oseşte generalul Broşteanu împreună cu statul său major între cari erau şi ofiţerii misionari franceze. E trece de-alungul străzii cu pieptul plin de decoraţii. Înălţ şi voinic, cu pasul sigur şi ochii aprinşi, generalul Broşteanu te câştigă prin tinereţe şi înfăţişarea sa simpatică. Ai vrea să te îndoişti pa-

Şedinţa Sfatului Ţării.

După intrarea trupelor, Sfatul Ţării, s'a adunat la şedinţa la care era vorba să fie primit în mod oficial generalul Broşteanu.

La Sfatul Ţării se adună astădată lume mai multă de cât în săptămânile din urmă. Înainte de deschiderea şedinţei obşteşti, blocul moldovenesc se sfătueşte asupra chipului, cum să fie întâmpinate oştile româneşti cari au intrat în oraş. Directorul general al căilor ferate, Dl. Codreanu, un inimos român, propune ca ele să fie întâmpinate de Directorul General de războiu şi marină, împreună cu statul major. Dar această propunere nu este primită de toţi moldovenii. Printre ei sunt, din nenorocire şi câţiva de aceia, pe cari anarhia rusească, nouă şi veche, i-a stricat atât de mult, încât sufletul lor nu mai simte nici o mândrie naţională şi nici o legătură cu fraţii lor. Astfel se explică faptul dureros că unii ziceau că Sfatul Ţării nu-i poate primi cu cinste pe Români, de oarece ei vin aici ca nişte slugi ale noastre, cari să ne păzească până ce om avea nevoie de ele. Ba un soldat

spune că noi nu-i putem primi pe Români ca pe nişte soiuznici (aliaţi), ci ca pe nişte duşmani. Alt deputat, d. Cotoros, spune că Sfatul Ţării nu poate sta de vorbă cu un general ca d. Broşteanu, care în strigarea sa cătră norod spune, că dacă în vre-un sat sau oraş se va trage cu arma asupra unui soldat român, tot al zecelea locuitor din sat va fi împuşcat de armata română.

Trebuie să mărturisim cu părere de rău că o parte a deputaţilor moldoveni n'au fost nici pedeparte în stare să se ridice la înţelegerea însemnătăţii acestui moment mare în istoria Basarabiei şi a neamului, dar în acelaş timp trebuie să recunoaştem că aproape toţi oamenii mai luminaţi au înţeles această însemnătate. Totuş treaba primirii oştirii româneşti nu s'a putut hotărî nici într'un chip în şedinţa blocului.

În şedinţa obştească a Sfatului a vorbit mai întâi preşedintele Inculeţ, care a dat mai întâi unele lămuriri asupra crizei directoriale ce s'a deschis odată cu nenorocita ciocnire din gara Chişinău-

re-că de steaua ce strălucește pe capetă, dar semnul ranei și pieptul împodobi cu ordinul Mihai-Viteazul, îți dă încredințarea că este în adevărul înțeles al cuvântului un iscusit războinic și un neîntrecut erou. Marea pricepere cu care și-a dus labiruință ostășii împotriva Germanilor, ca și curajul admirabil cu care s'a aruncat însuși în mijlocul dușmanilor, l'au facut vrednic de cinstea aceasta istorică, de-a intra în capitala Basarabiei, ca mântuitor al pământului moldovenesc din primejdia a peririi.

Unitățile îl primiau cu puternice strigăte: „să trăiți!”. Ajuns la banca generală — cea mai frumoasă clădire a orașului, zidită în stil grecesc — generalul ia loc în fața ei spre a primi defilarea.

Defilarea oștirii.

S'a dat semnalul. Serbătoarea se deschide prin gornistii cu pieptul larg. Privitorii ridică capetele, noi ne entremurăm. E goarna care a umplut de avânt pe acești viteji în valea Jiului și pe plaiurile Moldovei, ducându-i spre slavă nemuritoare. Oștile încep să defileze, în marșul triumfal al celor două muzici militare postate în fața generalului Broșteanu. Ce-am simțit în clipele acelea. Nu se poate tălmăci în cuvinte. Fără a putea scoate o vorbă din gură, plângeam cum nu mi s'a întâmplat niciodată în viață. Căci ochii mei înălcrămați vedeau aievea oștirea năzdrăvană, care în uimirea lumii a biruit cea mai puternică armie din Europa.

Eu am avut fericirea, să văd și intrarea biruitoare a acestor oști în Ardealul nostru. O uriașă bucurie simțisem atunci, dar n'am fost copleșit de emoția adâncă, care mă stăpânea acum. Cu intrarea României în Ardeal mă obicinuisem; acest ideal a fost de-atâtea ori zugrăvit în articolele și cărțile noastre, încât ziua înfăptuirii lui mi se părea o necesitate logică, care nu se mai poate schimba. Dreptul României asupra Ardealului era neîndoios și intrarea în războiu alături de Aliați îi garantau dobândirea lui.

Când însă am văzut oastea României la Chișinău, unde așa de puțin o așteptam să între la chemarea oficială a Basarabiei, — căci conștiința ei națională era strivită aproape cu totul —, simțiam că problema românească a câștigat o înfățișare integrală. Conștiința unității de neam să înținde până dincolo de Nistru și împrejurarea, că oastea României călca pe pământul fraților răpiți, mă făcea să înțeleg însemnătatea covârșitor de mare a acestui fapt istoric și să mă gândesc la urmările lui nemăsurate sub raportul idealului național.

Infățișarea oștirii.

Soldații defilau în rânduri drepte cu mâna strânsă pe armă. Mici de statură, trași la față, ei nu-ți lăsau impresia de strălucire a oștilor de paradă, dar te făceau să înțelegi, din mersul lor apăsător și sigur, disciplina care-i stăpânește voința neînfrântă care-i poartă și gloria minunată care le împodobește în chip tainic piepturile de viteji.

Hainele lor erau poate și-acum stropite de sângele nemțesc și de noroiul marșului forțat de 45 kilometri făcuți într-o singură zi. Și când mă gândesc la suferințele nemarginite ale acestor ostași, la încercările fără pereche prin cari au trecut, trebuie să mă minunez de bărbăția tinerescă cu care trec pe dinaintea generalului. Și deodată mă fulgeră prin inimă gândul, că pe dinaintea mea trec **biruitorii lui Mackensen.**

Da, așa slabi și galbeni la față cum sunteți, căci mâncați numai odată pe zi, ca să le rămână mătăhalelor cu samovarul să se îndoaie de câte cinci ori din hrana biete Moldove, așa slabi și „mămăligari” cum vă batjocureau bolșevicii și nemernicii lui Nicolae II, voi ați fost aceia, cari în cele mai grozave lupte, ați bătut mândrele oști germane și ați înfrânt îngâmfarea și vitejia celui mai vestit general al Nemților, Mackensen.

Slavă vouă, viteji ai României, cari ați ridicat cinstea neamului nostru și l'ați pus alături de viteazul popor francez! De acum istoria lumii va vorbi totdeauna de Români, ca de niște eroi vrednici de viață slobodă.

În fruntea voastră, mândrii ofițerii de toate gradele. Ne uitam la ei cu dragoste, căci decorațiile lor dovedeau tuturor vitejia cu care au luptat în rând cu voi. Mulți stăini i-au hulit, dar astăzi după ce cunosc amănuntele ofensivei românești dela Mărăști și ale defensivei dela Mărășești, toți cărcotașii trebuie să se plece cu smerenie în fața voastră. Căci în sufletul acestor ofițeri trăiește iubirea de țară și simțul de jertfă pe câmpul de onoare, pe care l'au dovedit cu prisosință în războiul sângeros al neamului nostru.

Sentimentele publicului

Din fețele privitorilor puteai citi sentimentele care-i stăpânesc înaintea acestei difilări. Cetățenii, cu „dughienele” stau sguliți în caftanele lor și tremurau la vederea eroilor ce nu cunosc frica. O parte din Moldoveni, otrăviți de bolșevici și de perciuțați, a-

rătau o oarecare dușmănie tăcută, pe care numai întunerecul rusesc li-o băgase în cap. Majoritatea fraților noștri Moldoveni se bucurau dimpreună cu noi, că pot strânge la piept pe frații lor mai mari, de cari o sută de ani au fost despărțiți prin hoția Țarului. Ei își dădeau seama, că acești ostași nu vin ca cuceritori ori răpitori ai libertății lor, ci ca niște ocrotitori și apărători în vreme de primejdie. Aceeași bucurie o aveau și Rușii cinstiți.

Voluntarii ardeleni.

Dar între cei ce săltau de bucurie erau voluntarii noștri, cari cu o săptămână înainte au sângerat în gara Chișinăului de gloanțele ucigăse ale bolșevicilor și a unor moldoveni rătăciți. Sosirea armatei românești i-a scos și pe ei din teșnița unde-i aruncase sălbăticia tovarășilor. Cu fețele învinețite de bătăi ei se adunaseră în grupuri pe trotuar și priviau cu inima aprinsă oastea vitează sub ale cărei drapele se înștiințară se între de bunăvoie. Ei au auzit de faptele ei strălucite, pe cari le a scris cu vârful baionetei, dar până acum n'o văzuseră. Soarta a voit ca acest lucru să se întâmple tocmai la Chișinău, unde ei suferiseră una din cele mai grele umilinți. Și câtă încredere le-a sădit în suflet această întâlnire! Ardeau de dor și le părea rău, că nu se găsesc și ei în rândurile oștirii, după care au suspinat atâtea prin Siberia. Ochii lor sorbeau cu sete armata României Mari, pe-al cărei steag au pus și ei jurământ sfânt, numai spre a scoate Ardealul nostru din robia ungurească.

Dar ceea ce impresiona și mai mult pe Ardelenii noștri era faptul, că acești soldați alcătuiau divizia a XI-a, care pătrunsese în Ardeal pela Petroșani.

Eroii dela Jiu.

Cine nu-și aduce aminte de generalul Dragalina, care în fruntea acestei divizii de Olteni, a câștigat cea dintâi luptă mare împotriva Germanilor? Urmașii lui Tudor Vladimirescu au dovedit din nou că „din vultur, vultur naște” că deși copleșit de greutate, Românul „are șapte vieți în pieptu-i de aramă”.

Prin eroismul acestor soldați a fost zdrobită divizia a XI-a bavareză, supranumită de Germani „divizia de fer”.

Și noi aveam fericirea, să vedem pe acești nemuritori trecând senini pe ulițele Chișinăului. Cum să-ți mulțumim Dumnezeu sfinte, pentru atâtea noroc de care ne-ai învrednicit în tristețea părăsirii noastre?

Salutările orașului Chișinău și ale consiliului orașenesc.

Înainte de a începe defilarea trupelor, s'au înfățișat generalului Broșteanu domni A. Schmidt primarul orașului și T. Neaga. Cel dintâi a salutat oștirea României în numele orașului, iar al doilea în numele consiliului comunal, exprimându-și bucuria și nădejdea, că în sfârșit capitala Basarabiei ajunge la liniște spre a putea îndrepta stările ticăloase pricinuite de sălbăticia revoluționarilor bolșevici. Oștirii românești i s'au făgăduit toate înlesnirile în scopul asigurării ordinii.

Drapelele.

Multă mândrie ne lăsase în suflet trecerea artileriei, ținuta războinică a roșiorilor pe acei cai frumoși, svelți și aprigi, cum nu mai văzusem de mult.

Dar ceea ce ne-a cutremurat toată captura noastră erau drapelele simbolurile sfinte ale Țării după care ni se topesc inimile.

Cu ochii plini de lacrimi ne descoperiam înaintea lor, căci ele nu erau niște stindarde obicinuite de zile oficiale, ci purtătoarele gloriei românești din Ardeal, Jiu, Oituz, Mărăști și Mărășești. În fluturarea lor s'au aruncat viteji la luptă înversunată, sub îndemnul lor fermecat s'au înscris în cartea neamului cele mai strălucite biruinți, cari au uimit pe toți făcând pe vestitul general francez Berthelot să spună cu hotărâre, că *Românii sunt cei mai buni ostași din toată lumea.*

Și astăzi, când Alba-Iulia și Bucureștii gem de dorul acestor drapele sfinte fără a le putea săruta cu evlavie, noi suntem fericiți de-a ne scâlda ochii în strălucirea lor glorioasă aici la Chișinău aproape de apa Nistrului.

Să dea Dumnezeu, ca tot sub umbrirea lor să sărbătorim și ziua cea mare a înfrățirii noastre de obște.

Incheierea sărbătorii.

Aprape două ceasuri a ținut această defilare istorică, care va rămânea scrisă cu litere de aur în istoria noastră. Va fi nu numai o pagină de glorie, ci una de creatoare statornică a vieții naționale depline și unitare a neamului românesc.

După rântuirea defilării, generalul Broșteanu pleacă spre locuință împreună cu statul său major, iar publicul se împrăstie satisfăcut că de-acum înainte va avea liniștea și siguranța vieții, cari pieriseră deodată cu stăpânirea bolșevistă.

Hora Unirii.

La tipografia românească se grămădiseră o mulțime

de Români printre cari se strecurară Ruși, Ovești și alte nații, cerând ediția specială a gazetei noastre, care pentru bucuria zilei se împărțea fără bani.

Un taraf de lăutari din România, a fost rânduit de noi să execute diferite cântece naționale. Apoi deodată ne-am prins în *Hora Unirii*, pe care am dus-o în uliță din cauza mulțimii de jucători. Ardeleni, Bucovineni, Munteni și Moldoveni împreună cu frații din depărtata Macedonie băteau pământul în strângerea frățască a mânilor. Se săvârșea atunci prin cântec și joc, *unirea* inimilor românești din toate țările. Se cunoșteau frații pentru întâia oară și aceleași gânduri sfinte le înfiorau sufletul. Apoi hora a trecut în *parcul Catedralei*, urmând veselă și aprinsă. Cine ar fi visat lucruri atât de minunate? Să se întâlnească frații pe cel mai înstrăinat pământ, făcându-se la *Chișinău* crainicii neopriți ai idealului nostru! Iată minunea cea mare, pe care o săvârșea oștirea *României Mari!*

Slavă ție Românie, pentru aceste zile de dumnezească strălucire!

Primirea generalului Broșteanu în Sfatul Țării

Generalul Broșteanu comandantul oștilor românești din Basarabia, a fost primit cu toată cinstea de către Sfatul Țării în ședința solemnă dela 15 Ianuarie. Din lipsă de loc, vom tipări darea de seamă în numărul viitor al gazetei noastre.

Călăuza Chișinăului

1. Generalul Broșteanu, comandantul oștilor românești din Basarabia își are reședința provizorie în *Casa Catacazi* (ulița Chieului, colț cu Gogol.)

2. Comandantul garnizoanei din Chișinău, colonelul *E. Opran*, stă în Seminarul duhovnicesc (ulița Gogol.)

3. Comandantul pieței Chișinău, maiorul *Izvoranu* își are sediul tot la Seminarul duhovnicesc.

4. Direcția Siguranței sub conducerea maiorului *Boerescu* se află în localul *Sfatului Țării* (ulița Sadovaia Gimnaziul III)

CONCERTUL „Coralului Societății culturale a Românilor din Basarabia” anunțat pe ziua de 7 Ianuarie va avea loc astăzi, Miercuri, în 17 Ianuarie la ora 7^{1/2} seara, în sala Zemstvei guberniale.

De ce au venit oștile românești

Declarația D-lui general Broșteanu.

D-l general Broșteanu, întrebând de împuțnitul gazetei noastre asupra rostului venirii oștilor românești în Basarabia, a declarat că aceasta a venit mai întâiu cu gândul de a păzi depozitele (scladurile) cu proviziile românești aflătoare în Basarabia, și a doua cu scopul de a da mână de ajutor Sfatului Țării pentru a așeza pe temelii trainice viața finerei republici moldovenești, pe care dușmanii ordinii au adus-o în cea mai mare primejdie.

Telegrama Sfatului Țării cătră Parlamentul României.

Sfatul Țării a trimis următoarea telegramă Parlamentului României cu prilejul deschiderii lui, la 16 Ianuarie. Simțămintele alese pe cari le arată Sfatul Țării cu ac st prilej, sunt o dovadă că Republica Moldovenească își înțelege tot mai bine datoria ei față de România. — Iată telegrama:

Parlamentul tinerei Republici Moldovenești „Sfatul Țării”, salută din toată inima Parlamentul Român, care se adună astăzi din nou în vechea Capitală a Moldovei în niște împrejurări atât de grele pentru viața și viitorul poporului român.

Sentimentele noastre prietenești și frățești față de România sunt cu atât mai vii, cu cât oștile ei aflătoare astăzi în țara noastră ne-au dat un puternic ajutor pentru asigurarea vieții noastre de Stat nou și independent.

Din partea noastră vă dorim spor la muncă, pentru a putea asigura prin silințele D-Voastră atât fericirea internă a țării și a întregului popor român așa de greu încercat, cât și interesele Aliatilor, printre cari avem onoarea a ne enumera și noi.

Dela Comandamentul Militar AL GARNIZOANEI CHIȘINĂU

Comandamentul militar român așezat în capitala Republicii moldovenești a dat, la 14 Ianuarie, următoarea:

ORDONAȚA No. 1.

1. Toți lucrătorii cari au arme, afară de armata Moldovenească recunoscută de Sfatul Țării, sunt datori să prezenta imediat la comandamentul militar din localul Seminarului Duhovnicesc.

Aceste predări de arme, trebuie să fie terminate în ziua de 16 Ianuarie ora 18.

2. Adunările de orice natură sunt oprite, fiind permise numai cu știrea Comandamentului militar și a Sfatului Țării, cărora vor fi anunțate cu 24 ore înainte.

3. Circulația pe străzile orașului este permisă numai de dimineața până la ora 10 seara. În acest timp orice staționări pe străzi, în număr mai mare de 6 persoane, sunt absolut oprite.

4. Teatrele și Cinematografele vor fi deschise, anunțându-se Comandamentului garnizoanei subiectul piesei cu 48 de ore mai înainte.

Persoanele cari merg la aceste spectacole pot circula, liber pe străzi prezentând patrulelor la întoarcere acasă contra-marca biletului de Teatru sau Cinematograf, a ceasta servind ca document la cererea autorităților.

5. Soldații moldoveni, români și de alte naționalități sunt datori a se arăta disciplinați și liniștiți pe străzi, vor saluta obligatoriu pe ofițerii români și moldoveni. — Ofițerii de asemenea sunt datori a se saluta reciproc.

6. În afară de armata română vor mai purta revolver și sabie, toți ofițerii moldoveni cari se vor putea legitima ca atare, cu documente eliberate de regimentul respectiv moldovenesc, purtând și obligator viza Comandamentului român al garnizoanei Chișinău.

Acești ofițeri vor purta la braț un semn distinctiv de panglică cu colori naționale românești pe care-l va hotărî directorul de războiu.

Restul militarilor cari circulă prin oraș vor umbla dezarmați sau, la caz contrar, vor fi dezarmați de patrulele române.

7. Toate statuetele din Chișinău vor rămâne, pentru împlinirea voinței poporului, acoperite cu pânză.

Pe lângă aceste statui vor fi posturi fixe române cari vor împiedeca cu armele pe agitatorii ce vor încerca să le descopere.

8. Persoanele cari vor trebui în interesul obștesc să circule pe străzi și după ora 10 seara, vor lua autorizație scrisă personal de la Directorul de Războiu, pe care se va pune obligator viza D-lui Comandant al garnizoanei Chișinău.

9. Comandantul militar al garnizoanei Chișinăului se află la Seminarul Duhovnicesc.

Chișinău, 14 Ianuarie 1918.

Comandantul militar al garnizoanei Chișinău,
(s.s.) Colonel N. OPRAN.

Comisiunea Interaliată de aprovizionare din Basarabia

Comisiunea Interaliată va primi, în fie-care Marți, Joi și Sâmbătă dela orele 11 până la orele 2 după amiază, toate ofertele de vânzare în ceea ce privește proviziile alimentare pentru populație și pentru vite.

Orice ofertă trebuie să fie făcută în scris, în limba franceză sau română, arătând câtimele oferite, gara sau depozitul unde pot fi predate, statorindu-se și prețul în care să se cuprindă costul împachetării și transportului la gară sau la depositul respectiv.

Fiecare ofertă va fi însoțită de o probă exactă a mărfurilor vândute.

Toate ofertele prezentate Comisiunii până în zilele de 6—19 Ianuarie a. c. trebuie să fie reînnoite, fiind însoțite și de probele respective.

Restul informațiilor pot fi date la sediul Comisiunii, Casa Pronin—ulița Sadovaia, Chișinău.

Schimbarea de guvern

În urma grelelor împrejurări din săptămâna de pe urmă, în cari s'au ivit neînțelegeri între directorii generali ai republicii și între președintele Sfatului directorilor, care a lucrat cu bolșevicii în numele Sfatului dar fără știrea directorilor — s'a declarat o gravă criză ministerială. Simțindu-se aceasta în ședința dela 14 Ianuarie a Sfatului țării, d-l Erhan, a cerut să fie desocărat de sarcina de a conduce Directoriatul. D sa a spus că are credința că și-a făcut datoria pe deplin și că mai mult nu se putea face. D-sa a cerut totodată Sfatului țării să faoă o declarație lămurită asupra politicii ce voește să fie urmată pe viitor, ea astfel viitorii directori generali să nu cază în greșeli.

Ori cum ar rămânea lucrurile. însă — zice d. Erhan — întreg pământul trebuie să se dea țărănilor.

După d. Erhan a luat cuvântul d. P. Halippa, care a spus că, dacă d. Erhan declară că nu mai are puterea trebuitoare spre a purta răspunderea guvernării, noi trebuie să ne împăcăm cu acest fapt. Dar având în vedere că viața nu stă pe loc, ei în fiecare clipă izvorăse împrejurări care cer ca în țară să fie o putere implinitoare spre a le dezlega, Sfatul Țării nu poate lăsa republica fără o astfel de putere. Dacă o va lăsa, atunci alte puteri vor fi nevoite să aleătuiască un asemenea organ.

Oastea frățiască a României nu voește să se amestece în treburile lăuntrice ale țării. Dar ea are nevoie să se îndrepte spre o putere implinitoare pentru lucrurile ce se ivesc în fie-ce clipă.

Dacă nu vom avea o asemenea putere, oare nu va fi silită să o dea dânsa?

D-nul Halippa nu se unește cu propunerea unor deputați ca dezlegarea crizei ministeriale să se amâne și să fie lăsată în grija congresului țărănesc care e chemat pe ziua de 18 Ianuarie. În împrejurările de astăzi nu se știe dacă acest congres se va putea întruni.

După d-l Halippa au luat cuvântul dif riți vorbitori, după care s'a pus la vot demisiunea Directoriatului, care a fost primită cu 36 voturi contra 25. După aceasta s'a ales o comisiune alcătuită din 8 deputați care să aleagă pe noul președinte al Directoriatului.

Tot în această ședință s'a hotărât alegerea unei a doua comisiuni care să aleătuiască proiectul d. lege pentru împărțirea pământului la țărani.

Comisiunea pentru recomandarea președintelui directorilor s'a unit asupra d-lui Dr. Ciugureanu. Rămâne acum ea Sfatul Țării să-l întărească.

Gramatica limbii Române de Eusebiu Popovici.

Se află de vânzare la librăria noastră cu prețul de 2 ruble și jumătate.

Prăbușirea Austro-Ungariei

Telegramele rusești vest cu mare zgomot, că în Austrii și Ungaria s'au iscat tulburări cari se întind cu înfăptuirea neobicinuită. Prin pitulele celor două țări mitorimea s'a încăierat cu mata. Însărcinată să păzească ordinea. Sângele curge, lumstrigă nebună. Cauza acestor răscoale este împotrivierea poarelor de-a se mai lăsa războiul. Germanii au Austriei trupe cari să fie pe frontul francez. A nu poate să le dea, din răscoalei. Astfel Germania văzut silită să-și închidă nița față de aliata ei, ca cul răscoalei să nu se întindă și între Nemți.

Toți văd, că lupta este darnică, că nu o cu puterea să fie biruiți Aliții, mai de când America își trimește oștile și tunurile sale în Europa.

Dar desnădejdea Austriei și mai mare acum, că Turcia s'a lăpădat de puterea centrale și a încheiat pacea parată cu Aliții noștri.

TURCIA a încheiat pacea

Aflăm că împăratul turcesc a făcut pace deosebită cu întovărășii noștri, afară de Rusia.

Turcia intrase în războiu alături de Germania, Austro-Ungaria și Bulgaria. Dar n'a putut avea noroc, căci Englezii au bătut necontentit în Asia, luându-le una după alta țările cele mai mărișoare. Văzând, că e lângă tot ajutorul prietenilor dela Germanii, nu ținea piept cu Englezii ci în curând au să se zdrobiți cu totul, Turcii s'au hotărât puie pace.

Acum pacea s'a încheiat. Ofițerii germani aflători în Constantinopol s'au urcat în două corăbii de război Goeben și Breslau, gândul să fugă pe Marea Neagră la Ruși. De Turcii au prins de veselie și urmărindu-i pe apă au înecat amândouă corăbiile.

Pacea Turciei are mare însemnătate ca Dardanelele sunt acelușloboade pentru înăvărișii și ei vor putea aduce în România alimente și mai ales oțel cari să întărească frontul părăsit de Ruși și poată începe la timp trimiterea navei împotriva Germanilor.